

Oslo, 16. oktober 2023

Sex og samfunns høringsnotat til Stortingets utdannings- og forskningskomité

Sex og samfunn takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill til utdannings- og forskningskomiteens arbeid med statsbudsjett 2024.

Om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Vi har i over 50 år jobbet for økt kunnskap, kompetanse og tilgjengelige tjenester på feltet. Vi driver klinisk og pedagogisk virksomhet, samt faglig utvikling og politisk påvirkningsarbeid. Den kliniske delen av arbeidet vårt inkluderer blant annet Norges største klinikk for seksuell helse. I 2022 var vi i kontakt med 40 000 unge gjennom vår poliklinikk, vår chat-tjeneste og seksualitetsundervisningen vi holder for 9. trinn i Oslo.

Vårt innspill

Sex og samfunn mener det trengs et løft for å sikre at alle barn og unge får god seksualitetsundervisning. Vi mener dette blant annet bør gjenspeiles i forslag til budsjett, som bør inkludere både tydeligere føring og mer midler til kompetanseheving blant undervisere i skolen og for de som nå utdanner seg til å bli lærere. Relevante kapitler for dette vil være *Kapittel 225 Tiltak i grunnopplæringa* og *Kapittel 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa*.

Skolen skal ruste barn og unge til å møte fremtiden

I sin støtteressurs til undervisning om kjønn og seksualitet¹ skriver Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:

En av skolens oppgaver er å ruste barn og unge til å møte fremtiden. Skolen skal bidra til å gi elevene en bevissthet om egne holdninger. Elevene skal utvikle god dømmekraft og aksept for andre mennesker. Gjennom dette får de muligheten til å ta ansvarlige valg i livene sine, slik at de kan møte verden med en trygg identitet.

Kapittel 9 A i opplæringsloven sier at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. I Sex og samfunns kartlegging av seksualitetsundervisningen i skolen² publisert i 2022, kom det frem at over 8 av 10 av de spurte lærerne mente at seksualitetsundervisningen er viktig for det psykososiale miljøet i klassen.

¹ Utdanningsdirektoratet m.fl. (2022): [Støtte til undervisning om kjønn og seksualitet](#).

² Sex og samfunn. (2022). [Seksualitetsundervisning i skolen. En kartlegging av elevers og læreres erfaringer og ønsker](#).

Samtidig sa lærerne som deltok i undersøkelsen at de trenger mer kompetanse i å holde seksualitetsundervisning. Dette fikk de ikke kompetanse på gjennom sin utdanning. Det sier også dagens lærerstudenter, som etterlyser nødvendig kunnskap og ferdigheter knyttet til helhetlig seksualitetsundervisning, ifølge en kartlegging utført av Redd Barna³. Alle lærerutdanninger må sørger for at studentene får nødvendig kompetanse knyttet til helhetlig seksualitetsundervisning.

Sex og samfunn er bekymret for kunnskapshull

Sex og samfunn er opptatt av at vi ikke kun kan utarbeide ressurser og verktøy som lærere kan bruke når de skal forberede og holde seksualitetsundervisning. Det trengs grunnleggende kunnskap om seksualitet for å kunne gi god seksualitetsundervisning, og det trengs kompetanse i å holde seksualitetsundervisning. I vår undersøkelse sa en lærer: *Vi må gjøre temaet mindre tabu for voksne å snakke om. Det skal ikke være flaut å si pupp og penis i voksen alder.*

Sex og samfunn mener seksualitetsundervisning er det viktigste forebyggende og helsefremmende tiltaket for barn og unge. Seksualitetsundervisning omfatter temaer som seksuell utvikling, seksuell og reproduktiv helse, relasjoner mellom mennesker, følelser, intimitet, kroppsbilde og kjønnsroller. Sex og samfunn er opptatt av at seksualitetsundervisningen i skolen må ta utgangspunkt i denne definisjonen, og ta for seg grunnleggende kunnskap rundt seksualitet.

Hvert år holder Sex og samfunn holder seksualitetsundervisning for alle 9. klassinger i Oslo kommune. I 2022 underviste vi i underkant av 7 000 elever. Vi ser store forskjeller mellom bydeler, mellom skoler, lærere og elever. Vi møter undervisere som er engasjerte og vi møter undervisere som ikke er det. Vi møter elever med mye kunnskap, og vi møter elever med store kunnskapshull. Vårt inntrykk er at kunnskapshullene har blitt større etter koronapandemien.

Vi bruker mye tid på å rette opp i misoppfatninger, og vi ser med bekymring på at vi oftere enn tidligere møter elever som mangler grunnleggende kunnskap om seksualitet, kropp og anatomi. Vi etterlyser tiltak for å sikre barn og unge kompetanse til å kunne møte fremtiden på best mulig måte.

Vi ser frem til å delta på muntlig høring.

Ingvild Endestad

Avdelingsleder
kommunikasjon og politikk

Anneli Rønnes

Fagpolitisk rådgiver

³ Redd Barna. (2023). [«Hvordan forventer de at man skal ta dette på strak arm, uten opplæring?»](#)